

Town-Net

Nieuws

Town-Net in
beweging!

Inhoud

Town-Net:
de helft zit er al op!

Met deze nieuwsbrief willen we u op de hoogte stellen van de ontwikkelingen van het transnationale project Town-Net. Town-Net is volop in beweging, dat is zeker! Veel lokale en regionale projecten worden uitgevoerd en daar vertellen we u in deze nieuwsbrief graag meer over. Deze nieuwsbrief geeft informatie over welke internationale regio's deelnemen, de doelstellingen waar Town-Net aan werkt, de stand van zaken van de diverse deelprojecten in de regio Groningen-Drenthe en meningen over Town-Net van direct betrokkenen.

- 2** Wat is Town-Net Provincie Drenthe is Lead-partner van Town-Net
- 3** Het Kwaliteitsteam Town-Net in Groningen - Drenthe
- 4** Emmen: Project fietspad Bargerweg
- 5** Public Footpaths in Assen
- 6** Project Assen Havenkade
- 7** Project Leek-Roden Project Gorecht+
- 8** Project Masterplan Emmen Centrum
- Erik de Gruijter Waterschap Hunze en Aa's over Town-Net
- Meer informatie?

Het Town-Net project is halverwege. In mei 2006 kunnen we de balans opmaken van het succes van Town-Net. Als ik terugkijk op de afgelopen anderhalf jaar, dan is er al veel gerealiseerd. Alle partners zijn druk doende met de verschillende projecten. Ook in de regio Groningen-Assen zijn projecten mede dankzij Town-Net gestart en gerealiseerd. Bijzonder trots ben ik op de installatie van het kwaliteitsteam, een van de belangrijkste resultaten van Town-Net. Tijdens de Town-Net-conferentie in het Deense Herning in april heb ik gemerkt dat vooral de buitenlandse partners erg verbaasd zijn over het feit dat de adviezen kunnen afwijken van de voorkeur van bestuurders en de adviezen niet van tevoren al zijn ingekaderd. Fijn om te ontdekken dat we als buitenlandse partners dus van elkaar kunnen leren en kennis en ervaring kunnen uitwisselen. Deze Nieuwsbrief is gemaakt om u bij te praten over Town-Net. Veel van het werk gebeurt namelijk achter de schermen en is vaak niet zo zichtbaar. Ik wens u veel leesplezier.

Anneke Haarsma

Gedeputeerde Ruimtelijke Ordening
Provincie Drenthe

Wat is Town-Net?

Town-Net is een Europees project in het INTERREG IIIB Programma voor het Noordzeegebied en loopt van mei 2003 tot 2006.

Het Town-Net project stimuleert de samenwerking binnen een netwerk van steden. Steden functioneren namelijk steeds minder als zelfstandige eenheden. Mensen wonen bijvoorbeeld in Hoogezand, werken in Assen en gaan naar Groningen om te winkelen of voor theaterbezoek. 'Kris-kras-relaties' verbinden meerdere steden tot één functioneel geheel. Toch concurreren steden en gemeenten elkaar als het gaat om het aantrekken van inwoners of bedrijven. Town-Net stimuleert de deelnemende partners om zich te specialiseren in juist die zaken waar men zich in positieve zin onderscheidt van anderen. Op deze wijze kan onnodige concurrentie en overlap worden voorkomen. "Elkaar aanvullen" is hierbij het adagium.

Deze internationale regio's streven allemaal naar het versterken van de stedelijke netwerken. Ze zetten in op betere samenwerking tussen kleinere en grotere steden om de regio als geheel verder te ontwikkelen. Dat doen ze aan de hand van de volgende thema's:

Netwerken en verbindingen
Ruimtelijke Kwaliteit
Economische Samenwerking
Regionale en Stedelijke Identiteit.

In de regio Groningen-Drenthe wordt voornamelijk in het thema Ruimtelijke Kwaliteit geïnvesteerd. De activiteiten variëren van het ontwikkelen van regionale strategieën tot het uitvoeren van proefprojecten. Ook nieuwe vormen van samenwerking of werkwijze maken deel uit van de impulsen die Town-Net geeft. Gebrek aan samenwerking en visie op regionaal niveau vormt namelijk op termijn een bedreiging voor de ruimtelijke kwaliteit, zoals een verrommeling van het landschap.

Dit is niet een specifiek Nederlands probleem. Ook andere regio's binnen Europa ervaren dat een sterke economische groei op gespannen voet staat met de ruimtelijke kwaliteit van steden en landschappen. De zeven stedelijke netwerken wisselen daarom ervaringen uit die ze tijdens het project opdoen. Zo leren de partners bijvoorbeeld van regio Bremen hoe een

methodiek voor natuurcompensatie in de praktijk kan werken. Of hoe de regio Karlstad in Zweden sterke regionale variatie in woonmilieus benut. En veel internationale regio's zijn geïnteresseerd in het functioneren van het Kwaliteitsteam in de regio Groningen-Assen of de visie op ruimtelijke kwaliteit langs de snelweg in Landstad Friesland.

De internationale samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de partners krijgen ook vorm tijdens internationale conferenties en thematische bijeenkomsten. De Startconferentie van Town-Net is gehouden op 10 oktober 2003 in Assen. Vervolgens is in augustus 2004 in Bremen een Conferentie Regionale Identiteit gehouden, in aansluiting op het 'Garten- und Musikfestival'. En in het Deense Herning heeft op 15 april 2005 de Conferentie Ruimtelijke Kwaliteit plaats gevonden.

In Town-Net werken zeven Europese regio's uit zes landen samen:

Groningen-Assen en Emmen Nederland
leadpartneris van Town-Net is provincie Drenthe
A7 zone Friesland Nederland
Bremen Regio Duitsland
Midt-Vest Region Denemarken
3cities (Derby-Nottingham-Leicester) Verenigd Koninkrijk
Karlstad Regio Zweden
Agdertown (Kristiansand-Arendal) Noorwegen

Lead-partner van Town-Net: de provincie Drenthe

De provincie Drenthe is niet alleen partnerregio binnen Town-Net, maar ook projectleider (zogenoemde Lead-partner). Gedeputeerde Anneke Haarsma is politiek verantwoordelijk en Martijn Warmerdam verzorgt de ambtelijke uitvoering van het leiderschap.

Dat houdt in dat de provincie Drenthe verantwoordelijk is voor de administratieve en financiële afhandeling en uiteindelijk voor de succesvolle oplevering van het project. De provincie Drenthe is de schakel tussen de partnerregio's en het Interreg Northsea Secretariat in Viborg in Denemarken. Dit betreft zowel communicatie naar Viborg toe over de projectvoortgang, als vanuit Viborg over bijvoorbeeld financiële richtlijnen of rapportages. De inhoudelijke voortgang wordt halfjaarlijks gerapporteerd aan Viborg, aan de hand van korte verslagen over de regionale activiteiten van elke regio. Voor het financiële plaatje houdt de Leadpartner op dezelfde manier een vinger aan de pols. De provincie Drenthe zorgt er ook voor dat de Europese cofinanciering bij de partners terecht komt.

De Leadpartner organiseert regelmatig vergaderingen ("Partner meetings") met de zeven internationale regio's om de vorderingen te bespreken. De Lead-partner blijft zo op de hoogte van behaalde doelstellingen. Onlangs is de Leadpartner bij alle regio's op bezoek geweest om de betrokkenheid en voortgang ter plekke te beoordelen, en waar nodig te ondersteunen bij financiële, administratieve of inhoudelijke knelpunten. De Leadpartner houdt ook de thematische voortgang in de gaten en stimuleert afstemming tussen de thema's. Misschien wel de belangrijkste taak is het bevorderen van de uitwisseling tussen de internationale partners, om zo de meerwaarde van het transnationale karakter vorm te geven. Communicatie is hierbij een belangrijk instrument. Maandelijks verschijnt een nieuwsbrief waarin de geplande activiteiten aan de andere regio's bekend worden gemaakt. En op de website van Town-Net zijn de laatste nieuwtjes, verslagen en afspraken voor iedereen beschikbaar.
(www.town-net.nl)

Installatie Kwaliteitsteam belangrijk resultaat van Town-Net

De installatie van een nieuw Kwaliteitsteam in de Regiovisie Groningen-Assen is misschien wel het belangrijkste resultaat van Town-Net in dit gebied. De Regiovisie heeft de (ruimtelijke) opgaven voor wonen, recreatie, bedrijventerreinen, infrastructuur, waterbeheer, natuurgebieden, et cetera vorig jaar geactualiseerd. De gemeenten moeten die opgaven nu uitwerken en kunnen daarbij het Kwaliteitsteam vragen mee te denken. Met Dirk Sijmons (landschapsarchitect, rijksadviseur voor het landschap), Mariet Schoenmakers (stedenbouwkundige, werkzaam bij AM Wonen) en Arnold Reijndorp (stadssocioloog) als adviseurs, beschikt dit team over professionaliteit en ervaring, waardoor de adviezen gezag krijgen.

Het Kwaliteitsteam heeft zich nu bijvoorbeeld gebogen over de eerste ontwerpen voor een intergemeentelijke structuurschets Leek-Roden (waarin ruimtelijke ontwikkelingen van Leek en Roden in samenhang worden uitgewerkt). Het team adviseerde om vooral vanuit de draagkracht van het landschap te redeneren en dan te kijken of de geplande woningbouw, bedrijventerreinen, wegen en ecologische verbindingen daar goed inpassen.

Het Kwaliteitsteam heeft ook meegedacht over het nieuwe structuurplan van de gemeente Emmen. De discussie werd gevoerd aan de hand van ruimtelijke scenario's over efficiënt onderhoud van het uitgestrekte landelijk gebied, het groen in de stad, de versterking van het stadscentrum en de kansen voor economische ontwikkeling langs de snelweg naar Duitsland. Voor Town-Net is interessant of deze werkwijze met het Kwaliteitsteam inderdaad verbetering van de ruimtelijke kwaliteit oplevert. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat er uiteindelijk een extra toetsing bijkomt, maar dat overheden met name in de beginfase van hun planvorming kunnen aankloppen bij het Kwaliteitsteam voor opbouwend en inspirerend advies. Overleg en discussie in een vroeg stadium van de planvorming blijken immers doorgaans positieve effecten te hebben op de uiteindelijke projecten.

Het Kwaliteitsteam is nog maar sinds korte tijd actief, maar nu al blijkt dat betrokken gemeenten enthousiast zijn om hun plannen voor te leggen. Als het succes doorzet, zal de Regio Groningen-Assen deze werkwijze met het Kwaliteitsteam continueren, ook nadat Town-Net in mei 2006 afloopt.

De Town-Net projecten in Groningen-Assen

Town-Net in Groningen-Assen

De Town-Net regio 'Groningen-Drenthe' zet in op versterking van de onderlinge samenwerking en verbetering van de Ruimtelijke Kwaliteit in stedelijke netwerken. Zowel het stedelijk netwerk Groningen-Assen, een nationaal stedelijk netwerk dat al meer dan 10 jaar bestaat, neemt deel, als de gemeente Emmen, die trekker is van het jonge stedelijk netwerk Zuid-Drenthe.

Deelnemers aan dit regionale Town-Netproject zijn

Gemeenten

Groningen, Haren, Hoogezand-Sappemeer,
Tynaarlo, Leek, Noordenveld, Assen, Emmen

Provincies

Groningen en Drenthe

Waterschap

Hunze & Aa's

De Regiovisie Groningen-Assen heeft onlangs de actualisatie afgerond, waaruit nieuwe ruimtelijke opgaven voor het gebied zijn voortgekomen. Town-Net voegt extra kwaliteit toe aan deze nieuwe opgaven in een aantal concrete voorbeeldprojecten.

De gemeente Emmen heeft als onderdeel van het Stedelijk Netwerk Zuid-Drenthe met vergelijkbare stedelijke vraagstukken te maken. De gemeente neemt deel aan Town-Net vanuit de behoefte aan kennisuitwisseling over Ruimtelijke Kwaliteit, zowel nationaal als internationaal.

Met de inzet van een Q-team, een kwaliteitsteam van deskundigen, wil Town-Net zorgen voor Ruimtelijke Kwaliteit in de verschillende lokale projecten. Ook wil Town-Net bijdragen aan investeringen die Ruimtelijke Kwaliteit bevorderen door materiële investeringen in de fysieke omgeving.

Emmen: Project fietspad Bargerweg

In Emmen is geïnvesteerd in de concrete aanleg van een groene fietsverbinding langs een cultuurhistorisch traject. Dit project betreft het upgraden van een zandpad tot fietspad, gelegen tussen de woonwijk Barger-Oosterveld en industrieterrein Bargermeer. Dit multifunctionele fietspad is naast een belangrijke woonwerkverbinding, ook een belangrijke recreatieve fietsroute. Het belang van dit fietspad zal nog verder toenemen door de aanleg van een nieuwe woonwijk in Barger-Oosterveld met zo'n 180 woningen en door de duurzame herstructurering van het bedrijventerrein Bargermeer.

Het upgraden en verder optimaliseren van het fietspad Bargerweg is ook van belang voor de recreatieve en toeristische infrastructuur van Emmen. De uitgestrektheid van de gemeente maakt verbindingen van groot belang. Fietsverbindingen in het bijzonder passen in het Emmense concept van Open Groene Stad, waarbinnen het gebruik van de fiets gestimuleerd wordt ten opzichte van de auto.

Daarnaast zijn groenstructuren een belangrijke ruimtelijke kwaliteit van de gemeente Emmen. Vanuit de historie was er tussen Barger-Oosterveld en het bedrijventerrein Bargermeer een unieke boomwal, die door de jaren heen verloren is gegaan. In dit project draagt het herstellen van deze historische houtwal bij om de ruimtelijke kwaliteit weer op niveau te brengen. Op

Assen: Project Public Footpaths

deze wijze wordt ook de recreatieve meerwaarde van het fietspad versterkt.

Effecten van de upgrading van het fietspad Bargerweg zijn:

- het versterken van het concept Open Groene Stad,
- het verbeteren van de fietsveiligheid door het profiel van het fietspad aan te passen, waardoor er veilige bermten ontstaan,
- het verbinden van woon- en werkgebieden, door het aansluiten op de bestaande ruimtelijke structuur en opbouw, waardoor het aantal fietsverplaatsingen in het woon-werk verkeer toeneemt,
- de toename van recreatieve fietsroutes, waardoor de mogelijkheden voor fietscircuits met verschillende afstanden toeneemt,
- het herstellen van de cultureel-historisch belangrijke groenstructuur.

Bij de aanleg van recreatieve groenvoorzieningen in de woonwijk Kloosterveen wordt niet zoals gewoonlijk alle groen in de wijk gerealiseerd zoals met een groot centraal park, maar met een netwerk van groene paden dat tot ver buiten de bebouwing zal reiken. Het bijzondere van dit concept is dat het buitengebied om Kloosterveen heen als uitloopegebied voor de wijkbewoners toegankelijk wordt.

De public footpaths vormen, samen met de wegenstructuur, de groenstructuur van de wijk, als een groot netwerk. Deze groene verbindingen, bestemd voor wandelaars, fietsers en skaters, doorkruisen de hele woonwijk. De footpaths variëren in breedte, uitstraling en opzet en sluiten aan op het enorme wandel- en fietsnetwerk om Kloosterveen. De 'groene aderen' zijn voorzien van onder andere recreatieve wandelpaden die lopen door open of dichte parken en enkele waterpartijen.

Daar waar Kloostertuinen en Kloosterhoven bij elkaar komen, wordt een park aangelegd. Dit Kloosterpark is een public footpath dat diagonaal door de hele wijk loopt en aansluit op andere footpaths. Op deze wijze verbinden de public footpaths de woonwijk met nabijgelegen recreatieve voorzieningen als het bos, een golfbaan etc.

Town-Net is co-financier van de public footpaths buiten Kloosterveen.

Assen: Project Havenkade

Het gebied Havenkade in Assen is een verouderd binnenstedelijk gebied met industrie en woningen. Het is aan herstructurering toe, waardoor direct ook verbeteringen ontstaan in de ruimtelijke structuur van Assen. De laatste 'rotte plek' in de groene ring rond het centrum wordt opgewaardeerd en de verbinding tussen het centrum en de buitenwijk Marsdijk zal verbeteren. Bij het ontwerp zal de directe omgeving dan ook van invloed zijn en eventueel toegevoegd worden aan het te bepalen plangebied.

In het plan wordt nagegaan of er tussen de 500 en 700 woningen gerealiseerd kunnen worden in het onderzoeksgebied. In eerste instantie worden de technische consequenties hierbij buiten beschouwing gelaten.

Town-Net financiert de inzet van het extern stedenbouwkundig bureau DeZwarteHond, die gezamenlijk met de gemeente Assen en een stedenbouwkundige visie voor een gebied rondom de Havenkade heeft opgesteld. Opmerkelijk aan de werkwijze is dat DeZwarteHond niet 'vanachter het bureau' meerdere visies maakte, waaruit de gemeente vervolgens kon kiezen, maar dat gezamenlijke inspanning leidde tot discussies en afwegingen tijdens het vormingsproces. Het resultaat is een voorstel om de herstructurering kavelsgewijs te laten verlopen. Een aantal locaties wordt actief ontwikkeld, waarmee de gehele gebiedsontwikkeling aangejaagd wordt. Het product dat Town-Net in dit project levert, is een advies aan de politiek om het gebied in de toekomst op een zodanige manier te laten transformeren, dat dit beter past in de structuur van Assen.

Leek-Noordenveld: Project Leek-Roden

De kernen Leek en Roden hebben in de Regio Groningen-Assen een zogenaamde schragende functie. Dat houdt in dat beide kernen aanvullend op de stad Groningen woon- en werkmilieus bieden voor de hele regio Groningen-Assen.

De verstedelijkingsopgave voor de gemeenten Leek en Noordenveld is in de geactualiseerde Regiovisie aanzienlijk verzwaaard. In de periode tot 2020 zou de woningvoorraad met 4900 woningen moeten groeien, terwijl nog eens 1100 woningen vervangen zouden moeten worden. Binnen de opgave moet ook ruimte worden gevonden voor 20 hectare bedrijventerrein en in de gemeente Noordenveld 50 ha voor lokale bedrijvigheid.

De beide gemeenten hebben besloten om de ontwikkeling van deze regio gezamenlijk op te pakken. Aan de hand van een gemeenschappelijk uit te voeren ruimtelijke verkenning zal vastgesteld moeten worden of er vorm en inhoud aan de opgave kan worden gegeven en hoe dit uitgevoerd kan worden. Het resultaat van deze gezamenlijke zoektocht zal uiteindelijk worden neergelegd in een intergemeentelijk structuurplan. Town-Net heeft een bijdrage geleverd in de kosten voor het stedenbouwkundig bureau Juurlink en Geluk. Town-Net maakte deel uit van de selectiecommissie voor het stedenbouwkundig bureau en heeft Juurlink en Geluk vragen meegegeven over Ruimtelijke Kwaliteit in het intergemeentelijke structuurplan en de ervaringen met de gevolgde werkwijze.

Gemeente Hoogezand: Practicum Ruimtelijke Kwaliteit Gorecht+

In de 'achtertuin' van de gemeenten Hoogezand, Slochteren, Haren en Groningen ligt een uitgestrekt groen, open gebied: 'Gorecht+'. De belangen van deze groen-blauwe long voor het stedelijk netwerk Groningen-Assen zijn nooit expliciet gemaakt, terwijl de gemeenten wel het gevoel hebben dat een bewuste afweging van ruimtelijke planning nodig is. Nu is het een soort restgebied, waar gemakkelijk iets afgesnoept kan worden.

Bewust zijn begint met het omschrijven van de kwaliteiten en identiteit van het gebied. Hiervoor werd de matrix Ruimtelijke Kwaliteit ontwikkeld. In maart 2004 hebben de vier gemeenten samen met de provincie Groningen, de Regiovisie en Waterschap Hunze en Aa's deze matrix toegepast op Gorecht+. Het resultaat was een identificatie van sterke en kwetsbare punten op economisch, sociaal, ecologisch en cultureel gebied, die ruimtelijk vertaald zijn in kaarten. De kaarten van economische en ecologische belangen bleken verrassend goed op elkaar aan te sluiten.

Town-Net heeft in dit proces als katalysator gewerkt. De gemeenten hebben nu de ruimtelijke kwaliteiten en identiteit van het gebied in globale lijnen. Op basis daarvan is het mogelijk om een ontwikkelingslijn voor het gebied te beschrijven (in een projectplan).

Omdat de internationale partners ook geïnteresseerd waren in de werkwijze met de matrix Ruimtelijke Kwaliteit, is het verslag ook in het engels vertaald en als tweetalig boekwerkje verschenen.

Emmen: Project Masterplan Emmen Centrum

Het gemeente Emmen heeft in een Masterplan voor het centrum van Emmen een visie vastgesteld met hoge ambities. In een situatie van economische onderdruk blijkt het echter niet vanzelfsprekend om de hoge ambitie van de visie nu ook op uitvoeringsniveau vast te houden. De gemeente heeft daarom aan Town-Net ondersteuning gevraagd bij het vervolgproces: hoe kan deze visie in de praktijk uitgevoerd worden?

Town-Net wil vooral Ruimtelijke Kwaliteit stimuleren in stedelijke netwerken en dat kan alleen ontstaan als er aandacht voor is tijdens alle fasen van het planproces.

In dit kader werd op 1 december 2004 een brainstormmiddag georganiseerd, waar medewerkers en bestuurders van de gemeente Emmen werden geïnspireerd door ervaringen van de gemeente Groningen (Town-Net partner) en Hengelo en door diverse private partijen. De bijeenkomst had als doel de mogelijkheden te verkennen voor het tot ontwikkeling brengen van de gebieden in het centrum van Emmen. Nieuwe functionele combinaties en financiële constructies werden naar voren gebracht en de ruimtelijke consequenties van verhuizing van het Dierenpark Emmen doorgesproken. Voor de twee cases 'Noorderplein' en 'omgeving Hondsrugweg' deden marktpartijen concrete voorstellen voor gezamenlijke ontwikkeling. De winst van deze workshops was dat gebiedskenners, investeerders en ontwikkelaars snel verdieping konden aanbrengen in de materie.

Met de opgedane suggesties kan de gemeente een Plan van Aanpak schrijven voor het verder (ruimtelijke) uitwerken van het Masterplan Emmen Centrum.

brief

Juni 2005

'We zoeken elkaar sneller op en spreken meer elkaars taal'

Erik de Gruijter (Waterschap Hunze en Aa's) over Town-Net:

"Op voorhand was mijn verwachting van Town-Net niet hoog gespannen. De link vanuit het Waterschap was niet echt duidelijk. Ook naar de insteek vanuit concrete projecten was het even zoeken. De meerwaarde die ik vooral heb ervaren is het leren kennen van de mensen en complexiteit van Ruimtelijke Ordening. Als beheerder van het watersysteem, (het Waterschap) heb je natuurlijk een hele grote rol in de ruimtelijke kwaliteit en beleving van het landelijke gebied. Het is dan verleidelijk om maar met oogkleppen op te gaan lopen. Water is immers sturend. Door, via Town-Net, nu zelf met een gemeentelijke bril inzicht te krijgen in de diversiteit aan zaken die spelen, ook internationaal, is de functie (en relativiteit) van mijn eigen bril duidelijker geworden. Concreet betekent het kennen van elkaar, het uitwisselen van informatie en aandacht voor elkaars activiteiten, een verlaging van de drempels en meer goodwill in de samenwerking. We zoeken elkaar sneller op en spreken meer elkaars taal. En dat uit zich natuurlijk in een meer effectieve gezamenlijke planuitwerking. Het netwerk van Town-Net, in het verlengde van de Regiovisie, is daar een belangrijke factor in.

Contactinfo

Meer weten over de activiteiten van Town-Net in Groningen-Drenthe?

Meer weten over de activiteiten van Town-Net in Groningen-Drenthe?

Voor meer informatie:

Secretariaat Town-Net Groningen-Drenthe
p/a Provincie Drenthe
t.a.v. Riek Snel
Postbus 122
9400 AC ASSEN
0592-365265

Meer nieuws en informatie is te vinden op de website:
www.town-net.nl, mailen kan ook: r.snel@drenthe.nl.

Colofon

Teksten

Ilja van der Veen,
Mark Wieringa,
Annette Blauw,
Margreet Bennink

Ontwerp

Gravis Ontwerpers bno,
Groningen

Druk

Tienkamp & Verheij,
Groningen

Uitgave

Juni 2005